

Ἄλλὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω εἶναι μικρὰ καὶ ἀσύν-
μαντα συγκρινόμενα πρὸς τὴν ἀνυπέροβλητον ἀηθίαν,
τὴν ὁποίαν προξενεῖ ὁ ἀδιχλείπτος εἰς τὸ τέλος τῶν
λέξεων τοῦ ν κωδωνισμός. Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὁ νεώ-
τερος Ἕλληνας εἰς μόνους τοὺς ἱεροψάλτας συγχωρεῖ νὰ
μεταχειρίζωνται τὴν μύτην ὡς ὄργανον μουσικόν, ἀλλ'
οὐδεμίαν ἀνέχετα ἔκτος τῆς Ἐκκλησίας ῥινοφωνίαν (1).
Ἡ κατ' αὐτῆς ἀντιπάθειά εἶναι τσαχύτη, ὥστε ἡ ἀπο-
κόπτει τὸ τελικὸν ν πάσης αἰτιατικῆς λέγων τὸ γάμο,
τὴ χαρά, τὴ θάλασσα, τὸ Θεὸ κτλ. ἡ τὸ μεταθέτει
πλειστάκις εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπομένης λέξεως ἀρχομένης
ἀπὸ φωνήεντος ἢ ψιλῶ, προσφέρων τὸ Νοικοκύρη, τὸ
Νῶμο, τὸ Ντραγό, τὸ Μπατέρα, τὴ Γκαρδιά μου κτλ.

σμος, ἄμερα, ἄμεροκάματο, ἄμερονίχτι, ἄμισός, ἄξόβεργα=ἰξό-
βεργα λεγ. καὶ ἄξόβεργα, ἄμερόνω=ἡμερόνω, ἄβρίζω, ἄπαντρούω
καὶ πλῆθος ἄλλων. Θ') διὰ συγκοπῆς ὡς: περπατῶ, καθη-
μερνῆ, κορφή, περσινός, σχῶριο κτλ. Ὀλίγιστα ἀπ' ἐναντίας
εἶναι αἱ ἀντικαταστάσεις διὰ τοῦ ε ἄλλου τινός ἐν τῇ ἀρχικῇ
φθόγγῳ ὡς νῆρ=νέος, πηγοῦνι=πώγων, ψυχαλίζει=ψεκά-
ζει, κερνῶ=κεράννυμι, καὶ μόναι ἄξιαι λόγου ἢ τοῦ ἄρθρου
οἰ=αἰ, ἢ τῆς γενικῆς τῶν ἄρσ. πρωτοκλίτων τοῦ κολίτη, τοῦ
στρατιώτη, τοῦ θηλ. τύπου τῶν ἐπιθέτων μικρῆ, ἀκατάστατη,
κακότυχη κτλ. καὶ εἴτι ἄλλο.

(1) Ἡ λεπτότης τῆς ἀκοῆς τοῦ μὴ διαμαρτυρήσαντος ὑπὸ τῆς δι-
δασκαλικῆς μάστιγος νεωτέρου Ἕλληνας εἶναι τοιαύτη, ὥστε
ἐνῶ ἀποκόπτει τὸ τελικὸν ν τῆς αἰτιατικῆς πρὸς ἀποφυγὴν τῆς
ῥινοφωνίας, προσθέτει πολλάκις τοῦτο εἰς τὴν ὀνομαστικὴν,
ὅπως ἀποφυγὴ τὴν ἐξ ἴσου μισητὴν γασμοδίαν, προσφέρων λ.χ.
οὐγί: «μιά ἀνεραϊδα» ἀλλὰ «μιά ν ἀνεραϊδα». Οὕτω καὶ εἰς
τὸ κατωτέρω δημοτικὸν δίστιχον:

Ἀφήστε με νὰ κρεμασθῶ ν ἀφ' τῆς ἐλῆας τὸν κλῶνο,
Νὰ βγῆ στὸν κόσμον ἄκουσμα γι' ἀγάπη κάμνει φόνου.

Βλ. περὶ τούτων Πανδώρας τόμ. Θ', σ. 51.

Καὶ τοιοῦτος μὲν εἶναι ὁ γενικός καὶ ἀπαρχαίος τῆς νεωτέρας γλώσσης κανὼν, πῶς δὲ κατώρθωναν οἱ ἀρχαῖοι νὰ οἰκονομήσωσι τὴν κακοφωνίαν τοῦ ἀπείρου πλήθους τῶν ληγόντων εἰς ν, τοῦτο ἀδύνατον εἶναι νὰ γνωρίσωμεν ἄνευ ἀποστολῆς ταχυδρόμου εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλὰ καὶ βέβαιον ὅτι κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμῶν ἀκουστικὴν διαθέσιν ἢ φράσις λ. χ. τοῦ Ἰσακράτους : « Τὸν βίον τὸν τῶν ιδιωτευόντων μὲν, ἐπιεικῶς δὲ πρατιόντων ἢ τὸν τῶν τυραννευόντων », ἴγαι εἰς τὰ ὠτά μας ὡς παρέλασις ἀγέλης προβάτων κωδωνοφόρων, ἐνθυμίζουσα τὸ « Ντίν, Ντίν, Ντιντίν κουδούνιζε » τοῦ Σολομοῦ. Τί δὲ νὰ εἰπώμεν περὶ τῆς εὐφωνίας δύο ἀλλεπαλλήλων περισπωμένων τύπων, ὡς λ. χ. τῶν καθεστηκυῶν ἐξουσιῶν, τῶν ληξασῶν προθεσμιῶν, τῶν ἀποβιωσασῶν γυναικῶν κτλ., ὅπου ἡ ἀντήχησις τοῦ τελικοῦ ν παρκατείνεται καὶ ἐκπνέει βραδέως καὶ μεγαλοπρεπῶς ὡς βόμβος ἐσπερινοῦ σημάκτρου ; Πρὸς ἐκτίμησιν τῆς κατὰ τοῦ τοιοῦτου μελωδήματος ἀπεχθείας τῶν Ἑλλήνων ἀρκεῖ νὰ ἐνθυμίσωμεν τὸ πλειστάκις συμβαῖνον καὶ εἰς τοὺς ἀρίστους τῶν ἡμετέρων λογιῶν νὰ συνάψωσι μετοχὴν ἀρσ. γένους μετ' ὀνόματος θηλυκοῦ, γράφοντες λ. χ. « τῶν ζώντων γλωσσῶν », τοῦτο δὲ ὄχι μόνον ἐξ ἀπροσεξίας, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτομάτου ἐξεγέρσεως τοῦ ὠτίου κατὰ τοῦ ἀφορήτου « τῶν ζωσῶν γλωσσῶν ». Ὁ κ. Κόντας, ὁ ἀνευδότης καταγιγνώσκων εἰς κατάστροφον ἀνελλιπούς πίνακος τῶν τυπικῶν ἢ καὶ τυπογραφικῶν παρραμαμάτων ὅσα δύναται ν' ἀγρεύσῃ εἰς τὰ βιβλία τοῦ Εὐγενίου Βουλγαρέως, τοῦ

Δούκα, τοῦ Κοραΐ, τοῦ Λεοντίου, τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου, τοῦ Ἀσωπίου, τοῦ Κυπριανοῦ, τοῦ Βερναρδάκη καὶ παντὸς φημισθέντος ἐπὶ ἑλληνομαθείᾳ, ὅπως τοὺς ἀποδείξῃ διὰ τούτου ἀμαρτητικούς, ἀλογιστοτάτους, ἀγελαίους, χηνώδεις καὶ τελείως ἀπείρους καὶ ἀνενοήτους τῆς φύσεως τῆς ἑλληνίδος φωνῆς (1), ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ παρατάξῃ ὡς πειστήρια τῆς ἀγραμματοσύνης των καὶ τὰ : νηῶν ὄντων, περισωθέντων περικοπῶν, ἀπολεσθέντων συγγραφῶν, ὀξέων κραυγῶν κτλ. Τί ἄλλο ὅμως ἀποδεικνύουσι ταῦτα ὡς καὶ τὰ συνήθη εἰς τὰ θεατρικὰ προγράμματα : «ὁ θίασος τῶν χθιῆς ἀφιχθέντων γερμανίδων ἀειδῶν, ἡ παράστασις τῶν ἀναβληθέντων κωμωδιῶν» καὶ τὰ ἔτι συνηθέστερα «τῶν πωληθέντων προγραμμάτων, τῶν ληξάντων προθεσμιῶν, τῶν ἐκκαθαρισθέντων ζημιῶν, τῶν συντελεσθέντων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν», παρὰ μόνον ὅτι ὑπάρχει βεβαίως τις ἀκουστικῆς ἀηδίας, τὸν ὁποῖον οὔτε

(1) Ὁ δυσκολευόμενος νὰ πιστεύσῃ τὸ ἀληθῆς ἀπίστευτον τοῦτο δύναται ν' ἀνεύρῃ ἐν σ. 25 τῶν Γλωσ. Παρατηρήσεων, μακρὰν παράταξιν προαπτοματίων τοῦ Οἰκονόμου περὶ τὸν τονισμόν, ὡς γρίφος, στυλός, λύπαι κτλ. ἄνευ ἐξαιρέσεως οὐδ' αὐτῶν τῶν ἤδη περιληφθέντων ὑπὸ τοῦ συγγραφέως εἰς τὸν πίνακα τῶν παροραμάτων, καὶ ὡς συμπέρασμα ταύτης : «ὅτι ἄπειρος τῆς ὀρθογραφίας ἦτο ὁ Οἰκονόμος». Περὶ δὲ τοῦ Εὐγενίου Βουλγαρέως ἄγνοεῖ, ὡς φαίνεται, ὁ κήρυξ τῆς ἀγραμματοσύνης του ὅτι ὁ σοφὸς ἱεράρχης, πολυάσχολος ὢν καὶ ἀπαξιῶν νὰ κατὰ γινεται περὶ μικρὰ, εἶπεν ὡς ὑποτακτικὸν γραμματοδιδασκάλον τινα ἐκ Θεσσαλίας, εἰδὸς τι οἰκιακοῦ Κόντου, ὅστις πλὴν ἄλλων ὑπηρεσιῶν ἦτο ἐπιφορτισμένος καὶ τὴν διόρθωσιν τῆς βοήθειᾳ τοῦ λεξικοῦ παντὸς ὀρθογραφικοῦ προγράμματος τῶν χειρογράφων τοῦ κυρίου του. Βλ. Ἀσωπίου Κρίσιν περὶ τοῦ ὅτι εἶρηματος.

ἡ συνήθεια οὔτε ἡ μάστιξ τοῦ διδασκάλου δύναται νὰ καταστήσῃ ὑποφερτόν· Ἄν ἄδικον καὶ γελοῖον εἶναι νὰ διασύρεται ὡς ἀγράμματος ὁ Οἰκονόμος, διότι ἔγραψεν ἐξ ἀπροσεξίας τῶν «ὀξείων κραυγῶν», θὰ ἠδύνατο πολὺ δεικνύον νὰ κατηγορηθῇ ὡς ἀνκίσθητος ἂν εἶχε γράψῃ προσέχων «τῶν ὀξειῶν κραυγῶν». Ἐν γένει δὲ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὄχι μόνον ἡ νεελληνικὴ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι ἀνεξαιρέτως αἱ νεώτεραι γλῶσσαι διακρίνονται τῶν ἀρχαίων διὰ τὴν ἀκατανίκητον αὐτῶν ἀντιπάθειαν πρὸς πᾶν τὸ ὑπερβολικῶς ὀγκῶδες καὶ σαλπιστικόν. Αἱ καταλήξεις *αρουμ* καὶ *ορουμ* τῆς λατινικῆς, τὰ ἀλλεπάλληλα *α* τῆς σκανδικῆς, οἱ βαρεῖς φθόγγοι τῆς παλαιᾶς σαξονικῆς, τὰ πέπομφα, τὰ προημέγκατο, τὰ ἀντεφθέγξατο καὶ τὰ ξυγκεκροτηκένοι προξενούσιν εἰς τὴν ἀκοὴν τοῦ σημερινοῦ Ἰνδευρωπαϊκοῦ ἐντύπωσιν οἷαν τὸ χρῶμα τῆς πορφύρας εἰς τὴν ὄρασιν ταύρου. Ὁ νόμος τῆς φειδοῦς τοῦ ἤχου ἐκυρώθη ὑπὸ ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, ὄχι μόνον χάριν τοῦ λαλοῦντος, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀκροωμένου. «Οὐδὲ δυνάμεθα», λέγει ὁ ἔγκριτος γλωσσολόγος καὶ ἑλληνιστὴς Chaignet, «νὰ θεωρήσωμεν τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸν νόμον τοῦτον, τὸν διέποντα πᾶσαν ὕλικὴν καὶ πνευματικὴν ἐργασίαν, ὡς ἀποτέλεσμα ἀδυναμίας, ἀλλὰ φρονήσεως. Ἄτοπον δὲ εἶναι νὰ συγχέωμεν τὴν λειότητά πρὸς τὴν ἀτονίαν ἢ νὰ θεωρῶμεν τὸν κωφότερον ἤχον ὡς ὀλιγώτερον τοῦ ὀγκώδους ἐκφραστικόν. Ἡ τραχύτης οὐδὲν ἔχει κοινόν πρὸς τὴν δύναμιν, ἥτις εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν συμμετρίαν καὶ τὴν χάριν. Ὁ ἔμφυτος εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν

έρως τοῦ καλλοῦς, τὸ αἰσθημα τῆς ἁρμονίας καὶ τοῦ ῥυθμοῦ, ὁ πόθος συνδυασμοῦ τῆς σαφηνείας μετὰ τῆς ἀπλότητος, αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ἐν ἐνὶ λόγῳ ὑπηγόρευσε τὰς ἀλλοιώσεις ἐκείνας δι' ὧν ἐπιδιώκεται, πλὴν τῆς ἐνκρηγεστέρως παρυστάσεως τοῦ νοήματος, ἢ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ πάντος ἀγῶνος περιττοῦ, ἀπὸ παντὸς φθόγγου κουράζοντος τὰ φωνητικὰ ὄργανα ἢ πικραίνοντος τὴν ἀκοήν⁽¹⁾». Εἰς πάντα ταῦτα οὐδὲν ἄλλο εὐρίσκειται ν' ἀντιτάξωσιν εἰ ἀπόστολοι τοῦ ἀντεφθέγγατο, τοῦ προηνέγκατο καὶ τοῦ προενήνεγμένος, παρὰ μόνον ὅτι ἡ ἀξίωσις ν' ἀπεδείχθῃμεν καλλιφωνότεροι τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων εἶναι παρὰ λόγος καὶ καθήκον ἔχουσαν νὰ ὑπομένωμεν ἀγογγύστως ὅσον ἐκεῖνοι ποσὸν κακοφωνίας. Τοῦτο ὁμῶς συμβουλεύοντες λησιμονοῦσιν εἰ μακκίριοι, ὅτι εἰ μὲν πρόγονοι ἡμῶν ὠμίλουν τὴν γλωσσάκι τῶν κατ' ἀκριβῆ συμφωνίαν πρὸς τοὺς εὐφωνικούς αὐτῆς νόμους καὶ ἄδυνάστον ἐκ τούτου ἦτο νὰ κακοφωνῶσιν, ἐνῶ ἡμεῖς κακοφωνοῦμεν διότι παρὰ βίνομεν τοὺς νόμους τῆς ἡμετέρας, τοὺς ἀπέχοντες τῶν ἀρχαίων «ὅσον ἀπὸ τῆς γῆς ὁ οὐρανός».

Τὸ ζήτημα ἐν ταῦτοις τῆς συμφωνοῦ πρὸς τὴν προφορὰν γρηγοῦς δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὅσον εἰ ἀρχαιότεροι ὑπέριμχοι τῆς δημώδους σπουδαῖον⁽²⁾, διὰ τὸν λόγον πρὸ πάντων ὅτι εἰ πλείστοι τῶν σημερινῶν

(1) Philos du Langage, σ. 83.

(2) Βλ. τὸ Ὀνειρον τοῦ Χριστοπούλου ἐν τέλει, τῶν Ἀπάντων τοῦ Βήλαροῦ σ. 24 καὶ Ν. Κενεμένου τὸ Ζήτημα τῆς Γλώσσης σ. 48 ἐπ.

Ἑλλήνων προσφέρουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀρθῶς ὅσα γράφουσιν ἀρχαϊκῶς. Κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην τῷ ὄντι παρατήρησιν τοῦ κ. Ψυχᾶρη μόνον διὰ συντόνου καὶ ἀπερισπάστου προσοχῆς κατορθώνει καὶ αὐτὸς ὁ λογιώτατος νὰ βαρβαρίζῃ λέγων Κωνσταντῖνος, κλαῖΦσε, βασιλέΦς κτλ. Τὰ κηκόστομα ταῦτα, τὰ οὔτε ἀρχαῖα οὔτε νεώτερα ἑλληνικά, ἀλλὰ καθαρῶς φανταστικά, ἀπαγγέλλει ὡς φθόγγους ξένης γλώσσης, μεταχειριζόμενος ἀντ' αὐτῶν τοὺς μητρικοὺς, ὄχι μόνον εἰς τὴν οἰκτικὴν ὁμιλίαν, ἀλλὰ καὶ πλειστάκις ἀπὸ τοῦ βήματος ἢ τῆς διδασκαλικῆς ἑδρας ἐξ ἀπροσεξίας. Εὐλόγως λοιπὸν δύναται νὰ ὁμοιωθῇ κατὰ τοῦτο ἡ λαλομένη ἑλληνικὴ πρὸς τὰς ἄλλας νεωτέρας γλώσσας, τῶν ὑποίων ἰκανὰ γράμματα ποικίλως προσφέρονται ἢ καὶ τελείως σιωπῶνται κατ' εἰφωνικοὺς κανόνας καθιερωθέντας ὑπὸ τῆς συνηθείας καὶ μὴ ἀλλοιωσάντας τὴν γραφὴν. Ἡ μεταξὺ τῶν φωνητικῶν σημείων καὶ τῶν πράγματι ἐκφωνουμένων φθόγγων διαφορὰ εἶναι βεβαίως παρὰ τοῖς Γαλλοῖς πολὺ ἀνωτέρα τῆς παρ' ἡμῖν, παρὰ δὲ τοῖς Ἀγγλοῖς τσαύτη, ὥστε θ' ἀπέβαινε τελείως ἀκατάληπτος ὁ προσέρων ἀνελλιπῶς τὰ παραπανιστὰ γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι ἡ πλειστάκις ἐπιδιωχθεῖσα παρ' ἀμφοτέρων τῶν ἔθνῶν μεταρρύθμισις τῆς ὀρθογραφίας προσέκρουσε κατὰ προσκομμάτων δυσυπερβλήτων. Ὅπως τὸ ὠτίον, οὕτω καὶ τὸν ὀφθαλμὸν σκανδαλίζει πᾶσα ἀπότομος διατῆραξις τῆς συνηθείας, ὡς δύναται τις νὰ πεισθῇ ἐκ τοῦ κόπου καὶ τῆς ἀνίας ἣν προσεναί ἢ ἀνάγνωσις τῆς λεγομένης φωνητικῆς γραφῆς, οἷα εἰ-

ναι λ.χ. ἢ τῆς Ρομεηκης γλοσῆς τοῦ ἡμετέρου Βηλαρᾶ. Σκοπιμωτέρα ἐκ τούτου πάσης ὀρθογραφικῆς καινοτομίας ἐξαιρουθεῖ νὰ θεωρῆται πανταχοῦ ἡ σύνταξις κανόνων προσφορᾶς, προτασσομένων τῆς γραμματικῆς. Τοιοῦτους κανόνας δυνάμεθα κάλλιστα νὰ συντάξωμεν καὶ ἡμεῖς, ὀρίζοντες λ. χ. ὅτι τὸ χ προσφέρεται ὡς κ εἰς τὸ σύμπλεγμα σχ, ὅτι τὸ ν δὲν ἀκούεται συνήθως πρὸ τοῦ θ (1), ὅτι τὸ συμφωνικὸν υ ἤχει ὡς φ πρὸ τοῦ τ καὶ ὡς β πρὸ τοῦ λ καὶ τοῦ ϑ, ὅτι συγχωνεύεται εἰς ψ μετὰ τοῦ σ ἢ σιωπᾶται πρὸ τοῦ μ, καὶ οὕτω τὰ λοιπά, ἄνευ ἄλλων ἀλλοιώσεων τῆς κατὰ παράδοσιν γραφῆς, πλὴν τῶν ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τῆς ἀνάγκης, ὡς λ. χ. τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ υ διὰ τοῦ β εἰς τὰ κατ' ἀφαίρεσιν ἐκφερόμενα βρίσκω, βλογῶ κτλ. ἢ διὰ τοῦ ο ἢ ω εἰς τὰ ὁμορφος, γιῶμα καὶ τὰ ὅμοια. Ταῦτα ἐθεωρήσαμεν πρέπον νὰ παρατηρήσωμεν, ὅχι μόνον ἀκαδημαϊκῶς, ἀλλὰ καὶ ἀποβλέποντες εἰς τοὺς ὀρθογραφικοὺς νεωτερισμοὺς, δι' ὧν ἐκδύοται τινὲς δημοτικῶν ἄσμάτων ἀγωνίζονται ἀπὸ τινος χρόνου νὰ εἰκονίσωσι τὰς κατὰ τόπους ποικιλίας τῆς προσφορᾶς, παρενθέτοντες διγγραμμά, ἐναλλάσσοντες τὰ σύμφωνα ἢ καὶ ἀναπληρώνοντες αὐτὰ δι' ἀπλοῦ πνεύματος (2). Αἱ ἰδιοῤῥυθμίαι αὐ-

(1) Λέγομεν συνήθως διότι τὸ κύρος τοῦ κανόνος δὲν φαίνεται ἀπρόβλεπτον. Ἐν Χίῳ λ. χ. καλοῦσι μὲν ἄθι τὸ ἔνθος τῆς πορτοκαλέας καὶ ἀθόνερο τὸ προϊόν τῆς ἀποστάξεως αὐτοῦ. ἀλλὰ τὴν ἐπώνυμον γυναῖκα Ἄνθην. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προσφέρουσι μὲν σκόλη καὶ σκολειό, ἀλλὰ παραβαίνουσι τὸν κανόνα εἰς τὸ κατὰ συγκοπὴν σχώριο—συγχώριο.

(2) Οὕτω γράφουσι γαῖμα ἀντὶ αἶμα, γιάβηκε ἀντὶ διὰβηκε, δωδέκα ἀντὶ δώδεκα, μαδιῶ(ν) ἀντὶ ματιῶν, προῦατα ἢ προῦατα

ται, αὐτὴ ἐνθυμίζουσαι τὰς τοῦ Βαλζάκ πρὸς σκτυρισμὸν τῆς προφορᾶς τῶν Ἀλσατῶν καὶ τῶν Γασκόνων, ἐνδέχεται μὲν νὰ ᾔναι χρησιμώταται εἰς τὰς μελέτας τῶν γλωσσολόγων, ὡς λέγει ὁ κ. Χαζιδάκις, καὶ ἔτι χρησιμώτεροι εἰς τοὺς κωμικούς, καλὸν ὅμως θὰ ἦτο ἂν περιορίζοντο εἰς τὸν κύκλον τούτων, εἰς μόνους δηλ. τὰς ἐπιστημονικὰς πραγματείας καὶ τὰς κωμωδίας, ἀποκλειόμεναι ἀπὸ πάσης πρὸς χρῆσιν τῶν πολλῶν ἐκδόσεως δημοτικῶν ἔργων. Τὸ μόνον τῷ ὄντι ἐκ τῶν νεωτερισμῶν τούτων κέρδος εἶναι ὁ ἐξαφνισμὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἢ διάσπασις ἢ τοῦλάχιστον ἢ ἐπισκίασις τῆς γλωσσικῆς ἐνότητος τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ παροχὴ ἐπιχειρημάτων εἰς τοὺς ἱκανοὺς ν' ἀρνηθῶσι ταύτην. Ταῦτα λέγοντες οὐδόλως ἐννοοῦμεν ν' ἀμφισβητήσωμεν ὅτι μέγα πλεονέκτημα θὰ ἦτο ἡ διὰ τῆς γραφῆς πιστὴ ἀπεικόνισις τῆς λαλιᾶς, ἀλλ' ἀφοῦ πολὺ μᾶλλον ἡμῶν στεροῦνται τούτου τὰ πλεῖστα τῶν ἄλλων ἐθνῶν, δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς ν' ἀνεχώμεθα τὴν κατὰ παράδοξιν ὀρθογραφίαν ἢ καὶ ἀνερθογραφίαν ὡς τὸ ἐλάχιστον τῶν δυστυχημάτων τῆς νεοελληνικῆς. Τὸ ὅλον γλωσσικὸν ζήτημα ἢ, τοῦλάχιστον, ὁλόκληρος τοῦ ζητήματος ἢ σπουδαιότης ἐγκεῖται εἰς τοὺς γραμματικούς τύπους καὶ περιορίζεται εἰς τούτους.

ἀντὶ πρόβατα κτλ. ὁ δὲ ἐκδότης δημοτικῶν μνημείων τῆς Καρπίθου κ. Β. Μανολακάκης ἀπέκοψε τὰ πλεῖστα τῶν ἐν ἀρχῇ λέξεως β γράφων ὁ ἀσιληᾶς, ὁ ὄσκος, ἄλλω = βάλλω καὶ πλὴν τούτων φήισσα ἀντὶ φήγισσα, κυνηῶ, παιγνῆ καὶ παντοῖα ἄλλα τοιαῦτα, λυποῦντα τὸν ὀφθαλμὸν ἄνευ σπουδαίου κέρδους τῆς ἀκοῆς.